

دانشگاه علامه طباطبایی
دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی
گروه زبان‌شناسی و آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان
پایان‌نامه کارشناسی ارشد

موضوع پژوهش
تحلیل خطاهای نحوی دانش‌آموزان دوزبانه ترکمن مقطع راهنمایی در
نگارش و کاربرد زبان فارسی

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر ویدا شقاقی
استاد مشاور: جناب آقای دکتر رضا صحرایی
استاد داور: جناب آقای دکتر محمد دبیرمقدم

نگارش:
نازمحمد قوشلی‌پور

تیرماه ۱۳۹۰

فرم گردآوری اطلاعات پایان‌نامه‌ها
کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان: تحلیل خطاهای نحوی دانش‌آموزان دوزبانه ترکمن مقطع راهنمایی در نگارش و کاربرد زبان فارسی	
نویسنده / محقق: نازمحمد قوشلی پور	
مترجم:	
استاد راهنما: خانم دکتر شقاقی	استاد مشاور: آقای دکتر صحرایی
استاد داور: آقای دکتر دبیرمقدم	
کتابنامه: فارسی و لاتین در ۶ صفحه	واژه‌نامه: در ۱۱ صفحه
نوع پایان‌نامه: بنیادی ☐ توسعه‌ای ☐ کاربردی ☒	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	سال تحصیلی: ۹۰ - ۱۳۸۹
محل تحصیل: تهران	نام دانشگاه: علامه طباطبائی
دانشکده: ادبیات فارسی و زبانهای خارجی	
تعداد صفحات: ۱۰۲	گروه آموزشی: زبان‌شناسی و آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان
کلیدواژه‌ها به زبان فارسی: خطا، تحلیل خطا، بررسی خطاهای نحوی، زبان ترکمنی	
کلیدواژه‌ها به زبان انگلیسی:	
ERROR - ERROR ANALYSIS – SYNTACTIC ERROR ANALYSIS TURKMEN LANGUAGE	

چکیده

الف) موضوع و طرح مسئله: موضوع تحقیق " تحلیل خطاهای نحوی دانش‌آموزان دوزبانه ترکمن مقطع راهنمایی در نگارش و کاربرد زبان فارسی " است. هدف از انجام تحقیق رسیدن به عوامل خطاهای نحوی ترکمن‌زبانان مقطع راهنمایی در نگارش و کاربرد زبان فارسی و همچنین آسان‌کردن یادگیری و کاربرد زبان فارسی است.

ب) مبانی نظری شامل مروری مختصر از منابع خطاها و پرسش‌ها و فرضیه‌های تحقیق: مبنای نظری این پژوهش فیژیاک (۱۹۸۵) است. و شامل بررسی خطاها در امر آموزش زبان دوم به منظور کشف و تجزیه و تحلیل خطاهای زبان‌آموزان می‌شود. پرسش‌های این تحقیق عبارتند از: ۱- خطاهای نحوی دانش‌آموزان ترکمن‌زبان مقطع راهنمایی در نگارش و کاربرد زبان فارسی کدامند؟ ۲- این خطاها از چه عواملی نشأت می‌گیرند؟ ۳- بررسی این خطاها چه نقشی در آموزش زبان فارسی به ترکمن‌زبان‌ها دارد؟ فرضیه‌های این تحقیق عبارتند از: ۱- خطاهای نحوی ترکمن- زبان‌ها در انواع صورتهای نحوی مشاهده می‌شود. ۲- این خطاها از عوامل درون زبانی، برون زبانی و آموزشی نشأت می‌گیرد. ۳- بررسی خطاهای نحوی ترکمن‌زبان‌ها برای آموزش زبان فارسی به آنها مؤثر است.

پ) روش تحقیق شامل تعریف مفاهیم، روش تحقیق، جامعه مورد تحقیق، نمونه‌گیری، روشهای نمونه‌گیری، نحوه اجرای آن، شیوه گردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده‌ها: روش انجام تحقیق حاضر توصیفی است. داده‌ها از نوشتار طبیعی زبان‌آموزان جمع‌آوری شده است. به این صورت که از زبان‌آموزان خواسته شده، انشاهایی با یکی از عنوان‌های "انتظار آنان از خانواده، اجتماع و مدرسه" بنویسند. جامعه آماری این پژوهش را ۶۰ نفر از دانش‌آموزان ترکمن- زبان مقطع راهنمایی (اول، دوم، سوم) از روستای بهلکه داشلی شهرستان آق قلا از توابع استان گلستان تشکیل می‌دهند.

ت) یافته‌های تحقیق: انواع و تعداد خطاهایی که زبان‌آموزان مرتکب شده‌اند، با تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص گردیده است. این خطاها عبارتند از: ۱- خطاهای نحوی ناشی از انتقال یادگیری (ناشی از روشها و مواد آموزشی): این نوع خطا بالاترین و بیشترین بسامد وقوع را در این پژوهش دارد، که تقریباً ۷۹ درصد خطاها را شامل می‌شود. ۲- خطاهای نحوی ناشی از انتقال زبان مادری به زبان مقصد (بین زبانی): این نوع خطا با درصد ۹/۵۶ دومین بسامد وقوع را در پژوهش دارد. ۳- خطاهای نحوی ناشی از فرایند یادگیری زبان

مقصد (درون زبانی): این نوع خطا با ۸ درصد سومین بسامد وقوع را داشته، در زمینه «قیاس نادرست» رخ داده است. ۴- خطاهای نحوی ناشی از راهبردهای ارتباطی: این نوع خطا تقریباً با ۳ درصد کمترین بسامد وقوع را در پژوهش حاضر داشته است، و در زمینه تقریب و اطناب رخ داده است. از تحقیق اطلاعات دیگری نیز بدست آمد که دانش آموزان اول راهنمایی در زمینه خطاهای آموزشی ناشی از «نقش نماهای دستوری» بیشترین خطا را انجام داده اند. این مورد در دانش آموزان سوم خیلی کمتر است. اما دانش آموزان پایه سوم در زمینه خطاهای معنایی مانند: خطاهای درون زبانی (قیاس نادرست) و تکرار و درازگویی بیشترین خطا را داشته اند.

ث) نتیجه گیری و پیشنهادات: نتایج به دست آمده از تحقیق نشان می دهد که روشها و مواد آموزشی که در محیط های آموزشی اجرا می شوند، بیشترین تأثیر را در فرایند یادگیری زبان آموزان ترکمن مقطع راهنمایی دارند.

در جریان یادگیری زبان فارسی به عنوان زبان دوم، مطالعه انواع خطاهای زبانی، انتخاب روش های تدریس مناسب، تهیه و تدوین برنامه درسی براساس نیازهای دانش آموزان و برگزاری دوره های مناسب آموزشی ضروری است.

صحت اطلاعات مندرج در این فرم براساس محتوای پایان نامه و ضوابط مندرج در فرم را گواهی می نمایم.

نام استا راهنما:

سمت علمی:

نام دانشکده:

رئیس کتابخانه:

تقدیر و تشکر

در انجام این پژوهش، از راهنمایی‌ها و کمک‌های ارزشمند سرکار خانم دکتر شقاقی بهره فراوان بردم. ایشان با حوصله فراوان نوشته‌های این پژوهش را با دقت خوانده، بررسی کرده و راهنمایی‌های ارزنده‌ای نمودند. مطمئناً بدون این همه مساعدت، دستیابی به چنین کاری ممکن نبود. همچنین در انجام این تحقیق، از نظرات و دیدگاه‌های ارزشمند استاد مشاور، جناب آقای دکتر صحرایی نیز بهره بردم. ایشان با دقت بسیار زیادی که نشان دهنده صبر و حوصله والای ایشان است، تحقیق را مطالعه کرده و نظرات ارزشمندی ارائه فرمودند که مرا در انجام پژوهش یاری کرد. از این بابت از زحمات ایشان قدردانی می‌نمایم. در ادامه بر خود واجب می‌دانم که از زحمات تمام اساتیدی که در طول تحصیل از وجودشان بهره بردم، تشکر نموده و محبت‌های بی‌دریغ ایشان را ارج نهم. همچنین همسرم که همواره همراه و مشوق من بود و در انجام این پژوهش مرا بسیار یاری کرد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: طرح تحقیق

۲	(۱-۱) مقدمه
۲	(۲-۱) معرفی تحقیق
۳	(۳-۱) اهداف تحقیق
۴	(۴-۱) ضرورت و اهمیت تحقیق
۴	(۵-۱) پرسشها و فرضیه‌های تحقیق
۵	(۶-۱) کلیاتی درباره زبانهای ترکی و تقسیم‌بندی‌های آن
۶	(۷-۱) ترکمن‌ها
۸	(۸-۱) روش‌شناسی تحقیق
۸	(۱-۸-۱) روش تحقیق
۸	(۲-۸-۱) جامعه آماری و روش گردآوری داده‌ها
۹	(۳-۸-۱) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۹	(۹-۱) تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح
۱۱	(۱۰-۱) مشکلات و تنگناهای تحقیق
۱۲	(۱۱-۱) ساختار پژوهش

فصل دوم: پیشینه تحقیق

۱۴	(۱-۲) مقدمه
۱۴	(۲-۲) زبان‌شناسی مقابله‌ای
۱۵	(۳-۲) تحلیل مقابله‌ای
۱۶	(۴-۲) اهداف تحلیل مقابله‌ای
۱۶	(۵-۲) کاربرد آموزشی تحلیل مقابله‌ای

۱۸	۶-۲) تعبیرهای مختلف نظریه تحلیل مقابله‌ای
۲۰	۷-۲) شیوه مقایسه زبان‌ها در بررسی مقابله‌ای
۲۱	۸-۲) ایرادها و محدودیت‌های تحلیل مقابله‌ای
۲۲	۹-۲) تحلیل خطاها
۲۳	۱۰-۲) پیشینه مطالعات مقابله‌ای و تحلیل خطاها در زبان ترکمنی
۲۵	۱۱-۲) پیشینه مطالعات مقابله‌ای و تحلیل خطاها در زبان‌های ایران

فصل سوم: مبانی نظری

۲۸	۱-۳) مقدمه
	۲-۳) فرضیه‌های مختلف پیرامون یادگیری زبان دوم (زبان میانی، نظام تقریبی، گویش منحصر بفرد)
۲۸	۳-۳) اهداف تحلیل خطاها
۳۰	۴-۳) تفاوت خطا و اشتباه
۳۱	۵-۳) روش تحلیل خطاها
۳۲	۶-۳) منابع خطاها

فصل چهارم: تحلیل داده‌ها

۴۰	۱-۴) مقدمه
۴۰	۲-۴) خطاهای نحوی ناشی از انتقال زبان مادری (انتقال بین زبانی)
۴۱	۱-۲-۴) خطاهای ناشی از انتقال حرف اضافه
۴۱	۲-۲-۴) خطاهای ناشی از انتقال قید
۴۳	۳-۲-۴) انتقال دربخش صفت
۴۴	۴-۲-۴) انتقال در فعل مرکب

۴۵	۳-۴ خطاهای نحوی ناشی از فرایند یادگیری زبان مقصد (انتقال درون زبانی)
۴۸	۴-۴ خطاهای نحوی ناشی از راهبردهای ارتباطی
۴۹	۴-۴-۱ تفسیر
۴۹	۴-۴-۱-۱ تقریب
۴۹	۴-۴-۱-۲ اطناب
۵۰	۵-۴ خطاهای نحوی ناشی از شرایط و محیط یادگیری
۵۰	۴-۵-۱ حرف اضافه
۵۳	۴-۵-۲ حرف ربط
۵۴	۴-۵-۳ نشانه مفعول
۵۶	۴-۵-۴ کاربرد نامناسب حرف تعریف یک
۵۷	۴-۵-۵ فعل
۵۷	۴-۵-۵-۱ شمار و شخص
۵۹	۴-۵-۵-۲ وجه فعل
۶۰	۴-۵-۵-۳ فعل نامناسب
۶۱	۴-۵-۵-۴ حذف فعل
۶۲	۴-۵-۶ اسم
۶۴	۴-۵-۷ صفت
۶۴	۴-۵-۸ ضمیر
۶۶	۴-۵-۹ تکرار و دراز گویی
۶۷	۴-۵-۱۰ مقوله نامناسب
۶۸	۴-۵-۱۱ ربط دادن نادرست جملات
۶۹	۴-۵-۱۲ گونه زبانی نادرست

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۷۵	۱-۵) مقدمه
۷۶	۲-۵) یافته ها و نتایج پژوهش
۸۲	۳-۵) پیشنهادات
۸۵	کتابنامه
۹۳	واژه‌نامه فارسی - انگلیسی
۹۷	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی

فهرست جداول

- جدول ۴-۱) انواع خطاها و حوزه وقوع آنها ۷۱
- جدول ۴-۲) انواع، تعداد و درصد خطاها برای کل آزمودنی‌ها ۷۳

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۱) خانواده زبان‌های ترکی ۶
- شکل ۳-۱) زبان میانی و رابطه آن با زبان مبدأ و زبان مقصد ۲۹
- شکل ۳-۲) انگاره نظام‌های تقریبی ۳۰

فصل اول

طرح تحقیق

۱-۱) مقدمه

آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان در ایران یکی از مسائل مهم در امر آموزش است، زیرا در ایران گویشوران غیرفارسی زبان زیادی وجود دارند. با توجه به اینکه در ایران زبان فارسی، زبان علمی و آموزشی می باشد، فراگیری آن برای همه امری ضروری است. بنابراین بررسی شیوه آموزش و راهکارهای فراگیری زبان به نهادها و مراکز آموزشی کمک می کند تا با در نظر گرفتن تمام جوانب این رسالت را دنبال کنند و در رفع مشکلات بکوشند.

در این فصل ابتدا به معرفی تحقیق پرداخته و هدفهای تحقیق و ضرورت و اهمیت آن بررسی می شود. پس از مطرح نمودن سوالات، فرضیه ها و تعریف اصطلاحات تخصصی طرح، روش شناسی مطرح می شود که شامل نوع روش تحقیق، گردآوری داده ها، جامعه آماری و روش نمونه گیری خواهد بود.

۱-۲) معرفی تحقیق

آسان کردن فرایند یادگیری زبان مقصد از اهداف بررسی و تحلیل خطاها به شمار می رود. با توجه به اینکه خطاها^۱ منابع مهمی هستند که با استفاده از آنها می توان نظام ذهنی زبان آموزان را مشخص کرد. این تحقیق در نظر دارد زبان فارسی گروهی از دانش آموزان ترکمنی زبان مقطع راهنمایی را با استفاده از روش تحلیل خطاها مورد بررسی قرار داده و خطاهای نحوی^۲ آنها را در نوشتن انشاء به زبان فارسی بررسی و توصیف نماید. در این پژوهش خطاهایی را که زبان آموزان در حوزه نحوی زبان فارسی انجام می دهند جمع آوری می گردد و برابر نظریه های زبان شناسی مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت. تا حوزه های مشکل زای

1- error

۲- syntactic error

زبان فارسی برای این دسته از زبان آموزان مشخص شود. و منبع و عامل خطاها نیز معلوم گردد در نهایت راهکارهایی برای این خطاها ارائه خواهد شد.

۱-۳) اهداف تحقیق:

اهداف این تحقیق از چند جنبه قابل بررسی است:

۱- هدف کلی / عمومی که دستیابی به عوامل خطاهای نحوی ترکمن زبانان در یادگیری و کاربرد زبان فارسی است.

۲- هدف اصلی / ویژه عبارت است از بررسی خطاهای نحوی دانش آموزان ترکمن مقطع راهنمایی در کاربرد زبان فارسی.

۳- هدف نظری تحلیل خطاها از نظر فیژیاک^۱ (۱۹۸۵: ۲) توصیفی کلی از تفاوتها و شباهتهای میان دو یا چند لایه زبان را بدست می دهد. این بررسی ها انگاره دقیقی را برای مقایسه آنها فراهم می آورد. و مشخص می کند که کدام عناصر قابل مقایسه بوده و چگونه مقایسه می شوند.

۴- هدف کاربردی بررسی خطاها از نظر کشاورز (۱۹۹۴) کاملا کاربردی و آموزشی است و عبارت است از سازماندهی دوره های جبرانی، آماده کردن مواد آموزشی و راهبردهای آموزشی مناسب براساس یافته هاست.

اهداف کاربردی در بردارنده راهکارهای ویژه آموزشی برای معلمان است تا در جهت بهبود وضع آموزشی مورد بهره برداری قرار گیرند. پس می توان گفت که از طریق تحلیل خطاها، هم مربیان، معلمان و آموزگاران با خطاها آشنا می شوند و هم طراحان و تدوین کنندگان

۱- Fisiak

۲- error analysis

کتابهای درسی با بهره بردن از چنین پژوهش‌هایی مطالب درسی و روش تدریس خاصی را طراحی می‌کنند تا زبان آموزان را سریعتر و بهتر به هدف یادگیری زبان دوم برسانند.

۴-۱) ضرورت و اهمیت تحقیق

تجزیه و تحلیل خطاها یکی از روالهای کشف زبان روی درک این مسأله است که باید روی کدام پدیده‌های زبان تمرکز کند، اگر تحلیل مقابله‌ای^۱ به درستی با تحلیل خطاها و آزمون‌ها همراه شود، می‌تواند پیش‌بینی‌های ارزنده‌ای در این زمینه انجام دهد.

بررسی و توصیف خطاهای زبانی برای معلم اهمیت زیادی دارد و او را قادر می‌سازد تا این فرایندها را کنترل کند. خطاهایی که زبان آموزان در فرایند یادگیری زبان دوم مرتکب می‌شوند، همیشه بیشترین عامل نگرانی معلمان و نویسندگان کتابهای درسی بوده‌اند. با این حال یک رویکرد نظام‌مند برای پرداختن به خطاها، در تلاش به منظور توضیح منشأ زبان‌شناختی نظم، قابل پیش‌بینی بودن و متغیر بودن آنها تقریباً کاری جدید است. (فیژیاک، ۱۹۸۵: ۲۰۷).

۵-۱) پرسشها و فرضیه های تحقیق

الف) پرسشهای تحقیق

۱) خطاهای نحوی دانش‌آموزان ترکمن زبان مقطع راهنمایی در نگارش و کاربرد فارسی

کدامند؟

۲) این خطاها از چه عواملی نشأت می‌گیرد؟

۳) بررسی این خطاها چه نقشی در آموزش زبان فارسی به ترکمن زبان‌ها دارد؟

۱- contrastive analysis

ب) فرضیه‌های تحقیق

- ۱) خطاهای نحوی ترکمن زبان‌ها در انواع صورتهای نحوی مشاهده می‌شود.
- ۲) این خطاها از عوامل درون زبانی، برون زبانی و آموزشی نشأت می‌گیرد.
- ۳) بررسی خطاهای نحوی ترکمن زبان‌ها برای آموزش فارسی به آنها مؤثر است.

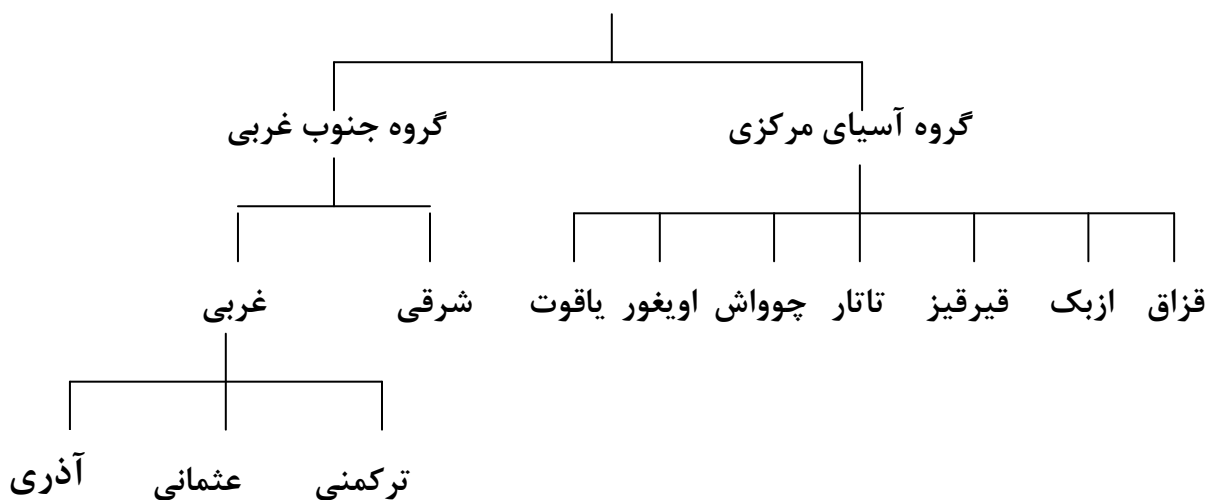
۱-۶) کلیاتی درباره زبانهای ترکی و تقسیم بندی های آن

زبان ترکی از لحاظ نسبی جزء زبان های اورال – آلتایی است، این گروه به مجموعه زبان هایی گفته می شود که مردم متکلم به آنها از منطقه بین اورال و آلتای (شمال ترکستان) برخاسته و هر گروه در زمان های مختلف به نقاط مختلف مهاجرت کرده اند (هیئت، ۱۳۶۶: ۱۸). زبان ترکمنی از شاخه غربی زبان آلتایی است. زبان های آلتایی دارای سه شاخه اصلی ترکیک، مغولی و تنگوسی است. ترکی رایج ترین شاخه این خانواده به شمار می آید و بیشترین گویشور را داراست.

تقسیم بندی های متفاوتی از زبان های ترکی صورت گرفته است. به عنوان مثال جکین کورنفیلت^۱ (۱۹۷۱) در مقاله ای که در مجموعه زبانهای عمده دنیا به چاپ رسیده است، به این شکل تقسیم بندی کرده است:

۱- Kornfilt

زبان های ترکی

نمودار ۱-۱ خانواده زبان های ترکی

۷-۱) ترکمن ها

الف - خاستگاه قومی

ترکمن ها از اعقاب قبایل اوغوز^۱ هستند که در شمال دریای آرال زندگی می کردند. حدود قرن دهم میلادی با گسترش امپراطوری سلجوقی به سوی جنوب و غرب سرزیر شدند. بعضی از قبایل در سرزمینی مسکن گزیدند که بعدها به نام آنها نامگذاری شد. قبایل دیگر راه خود را به سوی آذربایجان و آناتولی ادامه دادند. امری که نشان دهنده خویشاوندی قدیمی آذری ها و ترکهای ترکیه با ترکمن ها می باشد.

مردم ترکمن که قبل از پذیرش دین اسلام در قرون دهم و یازدهم با نام اوغوز معروف بودند، در مکانی به مساحت تقریباً ۱۰۰۰۰ میل مربع بین رود آمودریا، بحر خزر،

۱- uguz

ترکمنستان، افغانستان، منطقه هرات و استانهای خراسان و استرآباد ایران اسکان داشتند (سارای^۱، ۱۳۷۸: ۱).

ترکمنهای ایران از شرق دریای خزر تا مراوه تپه در استان گلستان و نیز منطقه جرگلان خراسان ساکن هستند (گلی، ۱۳۶۶: ۱۹۹).

ب- زبان ترکمنی

علیرغم بعضی تفاوت‌های دستوری و معنایی، زبان ترکمنی بسیار نزدیک به زبان ترکی است. هرکسی که زبان ترکی بداند سریعاً ساختارهای بنیادی زبان ترکمنی را درک می‌کند.

زبان ترکمنی از سال ۱۹۲۵ تاکنون زبان رسمی کشور ترکمنستان است. این زبان به گروه جنوب غربی زبانهای ترکی تعلق دارد. در نتیجه در رده بندی جزء زبانهای پیوندی^۲ شمرده می‌شوند. از ویژگیهای اصلی این زبان‌ها این است که به هنگام اشتقاق لغات، هجاهایی به ریشه اصلی افزوده می‌شود، اما ریشه اصلی تغییر نمی‌کند. و هرچه به آن افزایند، به آخر واژه الحاق می‌شود. از دیگر ویژگیهای آن می‌توان به مواردی چون: هماهنگی واکه ای^۳، نداشتن علامت جنس^۴ و تنوع و نظم موجود در افعال اشاره کرد (ندیمی ۱۳۷۸: ۹۲).

در داخل این خانواده زبانی عناصر تکواژی (morphem) یک به یک با واژک (morph)

انطباق دارند (کاتامبا: ۶۰). به عنوان مثال (از همان کتاب) در عبارت [el - ler - im - de]

(در دستهایم) این ویژگی نمایان است:

Morphem:	دست	نشانه جمع	ضمیر ملکی اول شخص	حرف اضافه
Morph:	el	ler	im	de

۲- Saray

۱- agglutinative languages

۲- vowel harmony

۳- gender

۸-۱) روش شناسی تحقیق

۱-۸-۱) روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نوع توصیفی^۱ است، بدین معنا که خطاهای نحوی تعدادی از ترکمن زبانان فارسی آموز توصیف و بررسی می شود.

۲-۸-۱) جامعه آماری و روش گردآوری داده ها

جامعه آماری دانش آموزان پسر مقطع راهنمایی مدرسه شهید نواب صفوی روستای بهلکه از توابع شهرستان آق قلا هستند که همگی ترکمن زبان بوده و فارسی را به عنوان زبان دوم می آموزند. نگارنده چون خود در ایام انجام رساله در آن مدرسه مشغول تدریس بودم، به مشکلات تحصیلی دانش آموزان آنجا واقف هستم. پژوهش از هر سه پایه انجام گرفت. حجم نمونه ۶۰ نفر را تشکیل می دهند.

برای گردآوری داده ها از زبان آموزان خواسته شد تا درباره موضوع داده شده انشاء بنویسند. زیرا هم دقت در بررسی داده های نوشتاری بیشتر است هم بررسی آن آسان تر است. برای اینکه نوشته های زبان آموزان واقعی تر و بیان کننده احساس و علاقه نوجوان باشد، موضوعاتی با عنوان "انتظار آنان از خانواده، اجتماع و مدرسه" داده شد. از میان نوشتار آنها خطاهای نحوی مشخص و بررسی شد. این کار با حضور خود معلم در کلاس درس انجام گرفت.

۱-۸-۳) روش تجزیه و تحلیل داده ها

نگارنده پس از جمع‌آوری انشای دانش‌آموزان به بررسی و تحلیل داده‌ها می‌پردازم. سپس از اینکه خطاهای آنها شناسایی گردید با توجه به منابع خطاها اقدام به دسته‌بندی و طبقه‌بندی آنان می‌نمایم. و در پایان با روشهای آماری اقدام به تجزیه و تحلیل یافته‌ها نموده، بسامد و درصد هر خطا را بر اساس پایه تحصیلی محاسبه و ارائه می‌نمایم.

۱-۹) تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح:

الف: زبان آموز^۱: به عقیده (لارسن^۲ و همکاران، ۱۹۹۱) زبان‌آموز یا آموزنده به کسی اطلاق می‌شود که در فرایند یادگیری زبان دوم شرکت دارد.

ب: زبان اول^۳: زبان مادری یا زبان بومی هر فردی زبان اول (L1) او فرض می‌شود. در این تحقیق منظور از زبان اول زبان ترکمنی است.

ج: زبان دوم^۴: یا زبان هدف یا زبان مقصد زبان‌آموزی است که به عقیده (فلاحی، ۱۹۹۱) در محیط اجتماعی آن زبان زندگی می‌کند و با افراد جامعه با همین زبان که زبان رسمی کشور است ارتباط برقرار می‌کنند، آموزش می‌بینند، تحصیل می‌کنند، استخدام می‌شوند و... آموزنده برای اینکه بتواند در فعالیتهای اجتماعی، سیاسی- فرهنگی و اقتصادی و... جامعه و محیط پیرامون خویش سهمیم باشد باید به این زبان مسلط باشد.

د: تحلیل مقابله ای (CA): در مطالعات یادگیری زبان خارجی، مشخص کردن حوزه‌های مشابه و متفاوت قواعد، میان دو زبان است (کریستال^۵، ۱۹۹۲: ۸۳).

۱- language learner
۲- Larsen
۳- first language
۴- second language
۵- Crystal

ت: **خطا:** از نظر (کورد^۱، ۱۹۶۷) خطای زبانی انحراف نظام‌مندی است که زبان‌آموز در زبانی که هنوز به آن تسلط کامل ندارد مرتکب می‌شود.

ث: **بررسی خطا:** یعنی مطالعه و بررسی خطاهایی که زبان‌آموزان در یادگیری زبان دوم مرتکب می‌شوند.

ج: **زبان میانی^۲:** گونه‌ای از زبان مقصد است که در یادگیرندگان آن به هنگام یادگیری ایجاد می‌شود، از نظر (ضیا حسینی، ۱۹۹۹: ۱۲۲) زبان میانی زبان‌آموزان هم قواعد زبان بومی و هم زبان مقصد را داراست. همچنین دارای قواعدی است که جزء هیچ یک از دو زبان بومی و مقصد نیست.

چ: **خطای بین زبانی^۳:** از نظر (ریچاردز، ۱۹۹۲: ۱۸۷) عبارت است از خطایی که از انتقال زبان مادری زبان‌آموز بوجود می‌آید.

ح: **خطای درون زبانی^۴:** از نظر (ضیا حسینی، ۱۹۹۹: ۱۱۶) به خطاهای ایجاد شده بوسیله زبان مقصد یا زبان خارجی گفته می‌شود که خطاهای پیشرفتی نیز نامیده می‌شوند.

۱- Corder
۲- inter language
۳- interlingual error
۴- intralingual error